

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
 illető küldemények a
 szerkesztőnek, anyagiak
 a laptulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyitólír sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Előfizetési felhívás

„BÁCSKA“

XXI. évfolyamára.

Beköszöntött ismét az új esztendő! Ebből az alkalomból tartozó kötelességünket kívánjuk leróni, a midőn hálás köszönetünket fejezzük ki olvasó közönségünk iránt.

Köszönjük a szíves támogatást, a melylyel lehetővé tette, hogy ez évben is tovább szolgálhattuk a hazának, a társadalomnak, a megyének és e városnak érdekeit. Köszönjük a szellemi támogatást és utmutatást, a melyet a kellő alkalommal sohasem vont meg tőlünk.

És a midőn bátrak vagyunk ezt a szíves jóindulatot továbbra is kikérni, talán nem vagyunk szerénytelenek s csak azt kérjük, amit kérnünk szabad. Hivatásunknak tőlünk telhetőleg kielégítően igyekeztünk megfelelni s ha a vidéki sajtónak általánosan ismert mostoha körülményeinél fogva szerény körben működünk is, de az kétségtelen, hogy a magunk elé tűzött nemes célt önzetlenül, komolyan és tárgyilagosan szolgáltuk.

Programmot adni a jövőre, — fölösleges. Olvasó közönségünk ismeri lapunknak ugy politikai, mint társadalmi irányát.

Ugyanazon irányban, ugyanazon önzetlenség-gel kívánunk eleget tenni kötelezettségeinknek a jövőben is!

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 6 frt.
 Fél évre 3 frt.
 Negyed évre 1 frt 50 kr.

Neptanítók számára:

Egész évre 4 frt.
 Fél évre 2 frt.
 Negyed évre 1 frt.

Előfizetési pénzek Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdája küldendők.

B. u. é. k.

Zombor, 1897. dec. 30.

Millió és millió ember írja le ezt a négy betűt ezekben a napokban. Jót kívánunk egymásnak. Ez annak, emez ennek. Így szokás ez az új esztendőnek beköszöntésekor. Az általános jó kívánalmaknak a napja. Lemorzsolunk egy esztendőt, kitartást, erőt és boldogságot kívánunk a jövő évre. A multat eltemetjük, a régi esztendőt elhajtjuk magunktól, mint valami elnyűtt köntöst s reményvel, bizalommal indulunk tovább a friss ösvényen. A legtöbb ember optimista; a multnak keserűségeit, szenvedéseit csakhamar elfelejti s bearanyozva látja maga előtt a jövőt. Pedig a jövő nagy titok! Ki tudja mit hoz, mit rejteget magában?! Azért nagyon helyes dolog, ha a multak tapasztalataiból viszünk magunkkal utra valót.

Olyan világot élünk, hogy az egyéni érzelmeknek az új esztendő alkalmából háttérbe kell szorulniok. Boldog új évet kell első sorban kívánunk az országnak. Azt kívánjuk ezzel, hogy változzanak meg a mostani furcsa viszonyok s térjen vissza minden a rendes mederbe.

A képviselőházban harc folyik. Pár ember száll szembe a nemzet akarásával s erőszakoskodással igyekszik megakadályozni az annyira sürgössé vált kérdések békés és egyedül helyes megoldását. Minden igaz hazafi kívánja az újv alkalmából, hogy a jövőben tűnjenek el a magyar parlamentből az e fajta, a parlament tekintélyét csorbító gyerekes tüntetések.

Okuljunk a multból s vessünk egy pillantást a jövőbe! Itt van a szocializmusnak félelmetes ördöge. Kívánjuk, hogy szűnjék meg s minden polgár éljen békességben, megelégedettségben.

A földmivelésügyi kormány böles intézkedései, valamint a magyar gazdaközönség okossága és leleményessége folytán az idén sikerült a kitörni készülő bajokat csirájukban elfojtani.

De nem szűnt meg aggodalmunk a jövőre nézve, sőt ez fokozódott, mert az idén jóformán csak kísérletek történtek, de az igazi paraszt-szociálista akció a jövőre maradt. Ez az ideai mozgolódás csak olyan előjáték volt és az aratási

sztrájk a maga rettenetességében még mindig fenyeget a jövőre.

A sok sötét gond és aggodalom után, a mint kissé fellelegzettünk, nyomban kerestük a jövő biztosításának eszközeit, sietvén, a míg ez módunkban áll. És a kormány rögtön a képviselőház összeülése után a körülmenyes javaslattal járult az országgyűlés elé, mely javaslatnak az lenne a célja, hogy az aratási munka zavarlatanságát, ezt a reánk nézve legfőbb és életbe vágó érdeket biztosítsa. Ezt azonban megakadályozta az obstrukció; a javaslatból törvény mindez ideig nem lett, a munkás és a gazda tehát megfosztott attól az igazság, a méltányosság, a humanizmus elvein alapuló hathatós védelemtől, melyet ennek a javaslatnak nagyfontosságú rendelkezései nyújtottak volna nekik. Ez lenne tehát az obstrukció első közvetlenül jelentkező eredménye, hogy ugyanis ebből a javaslatból nem lehetett törvény mostanig, midőn a jövő évi aratási munkákra az elszereződések történnék. Az ebből származó bajokat csak növeli, hogy a javaslat fölött folytatott, de aztán abbahagyott tüzetes és beható tárgyalások során a most fennálló mezei munkás- és cselédtörvényt valósággyal diszkreditáltak, a nélkül, hogy helyette üdvösebb intézkedéseket létesíteni tudtunk volna. Ebben megakadályozott bennünket ez az oktan obstrukció.

Vajjon a szélsőbaloldal elmeri-e a felelősséget vállalni a jövő nyár zavartalan lefolyásáért? Annyi bizonyos, hogy a paraszt szocialisták az obstrukciós ellenzéknek fognak a legnagyobb hálával adózni, mivel a megtörésükre, az üzemeknek meggátolására irányuló törvényhozást remekül meghusították. A nemzetközi szocializmus tehát az obstrukciós ellenzék jóvoltából szabadon, akadály nélkül terjedhet az Alföld aranykalászt hullámzó téreim. Nincs módunkban többé, hogy e járványnak terjedését törvényes intézkedésekkel meggátoljuk.

A szocializmus mindenütt veszedelmes, de a magyar Alföldön a legnagyobb veszedelmek egyike. A forgó tüke legalább menekülhet a szocializmus elől oda, a hol a pénzforgandóság és gyümölcsötetés feltételei kedvezőbbek. A forgó tükére állhat: Ubi bene, ibi patria! A magyar alföldi szocializmus azonban egyenesen a haza eszméjét

A „BÁCSKA“ tárcája.

A HAJNALI MISE.

— Aludj kis leányom, aludj! Álmodj szépeket a Jézuskáról. Holnapután este már eljön. Itt van már a kertben. Meglásd hoz valamit, mert jó voltál és szófogadó.

Egy fiatal anya szól így a minden gondolatát, reményét és örömet képező öt éves leánykájához. Ott ül az ágya szélén s gondos kezeivel gyöngéden simítja el kicsinyének arcára omló hullámos szőghajtrtjeit. Finom halvány ábrázatán a törődöttség nyoma látható, mint a betegén, ki hosszas szenvedés után üdülő félben van. Mélyen ülő kék szeméből a gyöngédség és szeretet sugarai csillámlanak elő. A gond felbőinek foszlányain, melyek apró harántos redőket vonnak nyílt homlokára s a farszto munkálkodás szülte bágyadságon által tör az anyai boldogság fénye. Tekintete elmerül az örvendő angyalareon és édes lelki örömmel nézi szíve szép álmanak megmentett ártatlan alakját.

Egy csókot lehel a beszédre nyíló pici ajkakra s folytatja félbehagyott varrását. Nehéz kenyér, drága kenyér, melyet végtelen öltögetések árán görnyedve, virasztra lehet megszerezni. Kétszeresen nehéz annak, ki midőn multját jelenével egybeveti, nem csekély sülyedést lát helyzetében. De mégis édes, mégis panasz-talan, mert nem önmagáért, de azért a mosolygó, fecsegő kis maszatért rövidíti meg az álmok idejét, megtoldván vele a rövid nappalt. Annak a javáért munkál, ki őt az élethez kapcsolja, ki szórakoztatja, vigasztalja, mindene. A kis okoskodó nem tudott aludni, hasztalan lebegtetta az álm altató szárnyait szempillái körül, még tágabba nyitotta azokat. A párnára könyökölve felhajló karjával megtámasztván gömbölyű fejecskéjét, az anyján függött tekintete és minden gondolatát a holnapután képezte. Oly tiszta képet alkotott magának arról a jötevről, ki már a kertben van, minőt csakis az ártatlan gyermeki kedély képes. Nem kutatva okot, okozatot,

vagy lehetőséget, de mégis átérezte lelke azon meleg-séget, mely a gondolatokból kisugárzott s áthatotta egész valóját.

— Ugy-e mamám, a kis Jézus ott lakik fent a menyben, a hol a csillagok vannak?

— Igen ott lakik.

— De most itt van a kertben ugy-e? hát ő nem fél a sötétben lenni? vagy talán a mamája is vele van?

— Igen, vele van — hagyta rá az anyja nem akarván, hogy az egymásból szőtt kérdések a megmagyarázhatlanságig folytatódjának.

— Mondja édes mamám, biztosan eljön holnapután?

— Ha jó leszesz akkor okvetlen eljön.

— Hát a másik karácsonykor nem voltam jó, hogy nem hozott semmit?

— Jó voltál, jó, de . . . elfogyott a pénze — mit is mondjón egyebet, valamit pedig csak felelni.

— Ha most is olyan nagy bábút hozna, mint egyszer régen, mikor még apa is nálunk lakott, de szépen felöltöztetném.

— Olyat fog hozni, csak takarózz le szépen, mert megfázol és aludj, mert akkor hasztalan fogod várni ismét, ugy mint tavál.

Az óramutató már a tizenkettes számot igyekezett elfedni. Nagyon rá fért volna a gyenge nőre a pihenés, de még nem nyugtathatta le fáradt testét. Reggelre készen kellett lenni a bárszony ruhának, megígérte. Nem önmagának varrt, hanem pénzért. A nagy bábút nem adják ingyen, de meg az ünneppapot is ki kell emelni némileg a hétköznapi sorából, a mi szintén nem történhetik meg krajcár nélkül, tehát varrt, dolgozott odaadással.

Pénzért varrt, görnyedt és virasztott Máday Ella, a városzerte ismert gazdag építésznek egyetlen leánya, ki szépség birében állott s a dolgot csak látásból ismerte, a ki ugy volt nevelve, mint egy mágna gyermek. Az élet gondjairól fogalma sem volt. Kényelemben nőtt fel. Egyik napja vidámban telt el a másikkal s ő volt a vidámság eleven alakja.

— Csak mosoly születtett arcodra, talán nem is leszesz soha komoly? — szokta volt mondani anyja,

ha kicsinyes dolog fölött gyerekes nevetése nem akart véget érni. És ez az elkényeztetett leány most, mint a legjobb, leggondosabb és legszegényebb anyja elszántan küzd az élet nehézségeivel: nélkülöz, fárad, izzad, de azért nem tesz szemrehányást sem önmagának, sem annak, ki sorsában e nagy változást előidézte. Két éve már, hogy ott lakik annak a nagy szintéglából épült, gipsz-alakokkal gazdagon diszített palafedelű háznak egyik udvari szobájában, mindenkifől egybagyottan, keze munkájából tartván fel magát. Az apjára volt az a ház, ő építette, abban laktak, ott nőtt fel. Nemcsak a gyermekéveinek örömei fűződtek abhoz az épülethez, ott született meg szerelmének álma, ott élte át legboldogabb éveit.

Valami különös újságot senkire nézve sem képezett, midőn elterjedt a hír, hogy a szép Ella férjhez megy. Tudták a szülei, sőt az ismerősök is, hogy csaknem a gyermekkorba vezethető vissza azon rokonérzés, mely közte és Boldizsár Béla közt mindinkább erősebbé vált. Egy utcaszélesség választotta el házaikat. Ha Ella egy vig dalt cimbalmozott a nyitott ablak mellett, tüstént hallatszott utána a Béla lány hangu fuvolájának mélabus nótája. Beszélt a zenéjűk, beszélte a daluk, beszéltek a rózsabimbók és virágcsokrok, melyekkel reggelenként egymásnak kedveskedtek. Nem volt szűkség tolmácsra. Boldizsár Béla határozottan szemre való férfi volt. Ritkította párját. Rendesen magyar ruhában járt, mely ugy feszült rajta, mintha ráöntötték volna. A félrebillentett Kossuth-kalap és aranyrojtos nyakkendő pedig csak feltűnőbbé tették. Jó családból származott! A két bátyja előkelő állást foglalt el, ő pedig könyvelő volt a takarékpénztárnál. Nagyon egymáshoz illők. Ezek aztán boldogok, beszéltek szüleitben. Ezen megjegyzések nem is tartalmaztak valami tulzást, mert ha a boldogság fogalma alá tartozó képzetek összessége elférhet két dobogó szívbe, akkor náluk valóban füllehető volt. Azt azonban senki sem gondolta, hogy meg fogja érni annak az elmulását.

Alig telt el másfél év, midőn az öregek egész lelki nyugalommal egymás után, rövid időközben, elköltöztek ez árnyék világból s így az összes vagyon a két

támadja meg. Kiöli a föld népéből az őseitől legragyogóbb erény gyanánt örökölt ragaszkodást, szeretetet ehhez a hazai földhöz, melyhez ősei munkás verejtéke és a haza védelmében hullatott vére tapad. A szocializmus az Alföldön megmetyezi azokat a szelid erkölcsöket, mint a családiaságot, a serénységet, munkakedvet, takarékosságot stb., mely a magyar földmivest eddig oly szépen jellemezte. Elégületlenség, hazátlanság, boszu és gyűlölet jön a szocializmus nyomába.

Szintén az obstrukció terhére kell beszámítanunk, hogy azt a nagyfotosságot törvényjavaslatot meghíusította, melylyel a fenyegető veszedelmet még idejekorán megakadályozhattuk volna. A közérkölcök romlása tekintetében pedig ezen kívül még az obstrukció azt eredményezi, hogy az okatlan makacsságra és a jogosulatlan ellenszégülésre rossz példát nyújt a köznéppel. A törvények iránti tisztelet és az a köztekintély, mely a törvény parancsoló erejének egyik forrása, lassanként elvész, ha a köznéppel látja a törvényhozók egy részének minden parlamentáris és alkotmányos felfogással ellenkező és igazolatlan viselkedését.

Csak úgy van tehát a b. u. é. k.-nak értelme, ha végre a teljes komolyság terére lépünk. A nemzet akarátáért respektálja a kisebbség s haszontalan erőlködésével ne veszélyeztesse a tiszta alkotmányosságot és az ország vitális érdekeit.

A történelmi társulat közgyűlése.

A Bács-Bodrogh megyei történelmi társulat december 29-én tartotta évi rendes közgyűlését Zomborban, melyen a tisztikar is újjáavasztott. A közgyűlés tárgyait képezték az elnöki megnyitó beszéd, melyet érdekességénél fogva alább egész terjedelmében közlünk: továbbá a titkári jelentés az egylet állapotáról, a pénztári jelentés, a jövő évi költségvetés megállapítása, indítványok és felolvasások, végül az egész tisztikar és választmány újjáavasztása. Az elnöki tisztelet és közgyűlésen Czirfusz Ferenc kir. tanácsos töltötte be, a ki mintán Schmausz Endre szabadkai főispánnak az elnökségről történt lemondását bejelentette, dr. Grüner Samu egyleti tag indítványára Schmausz Endre volt elnök érdemeinek méltatása mellett a társulat tiszteleti tagjává választott. Számos új tagnak beavasztása után, a tisztikar a következőleg alakult meg: elnök Czirfusz Ferenc kir. tanácsos, alelnök Latinovits Géza nagybirtokos, titkár Dudás Gyula dr., másodtitkár Kurucz Gyula s. tanfelügyelő, ügyész Grüner Samu dr., pénztáros Pozsonyi Béla. A választmány tagjai lettek: Vojnits István dr., Sándor Béla, Karácson Gyula, Pukovits József, Kozma László, Szemző Gyula, Szemző Mátyás dr., Alföldy Geleon dr., Gräff Nikáz, Erdújhelyi Menyhért, Balla Pál, Gergurov Milán, Buday Gerő, Roediger Lajos, Molnár István dr., Mihályi János idős, Schlagerter Gyula, Rohonyi Gyula, Koch József, Dömötör Pál, Eigl József, Frankl István, Fratričević Ast Vince dr. és Bende Imre.

A gyűlés befejezését két értekezést is olvastak fel, t. i. Erdújhelyi Menyhértnak: „A dersi prépostság” történetéről irt jeles tanulmá-

nyát és a titkárnak „Sáska-járás Bács megyében 1782-ben” című dolgozatát, melyek nyomtatásban is meg fognak jelenni.

Elnöki megnyitó beszéd.

— Czirfusz Ferencről. —

Tekintetes társulati közgyűlés!

Alig szenved kétséget, miszerint az összes tudományok között az első hely a történelmet illeti meg, nemcsak azért, mivel egykor a teremtéssel, hanem mivel a történelem már az első ember-pár bölcsőjénél virrasztott; később évkönyvekben örökítette meg a népek eredetét, fejlődését, szokásait és erkölcsét; ügyemmel kísérte azok emelkedését és hanyatlását, vagy mint Bumiller mondja: „feljegyezte végtelen sorait amaz erőszaknak, melyet az emberek önmagukon elkövettek; a háborukat, csatákat és zendüléseket, az ellenség dühe által lángba borult városokat, az elpusztult terekeket, a rabigába hajtott emberek millióit stb.”

Es mindent a történelem hivatásánál fogva teljesíté, hiszen: „Historia est testis temporum et magistra vitae.” Valóban boldogok is azok, kik nem a maguk kárára, hanem a történelem szavain okulnak. Boldogok, kik elfogadják és követik azon intelmet: „Discite iustitiam moiti et non temere divos.” Vagyis imte tanuljátok: mi igazság és félni az istent.

Bács-Bodrogh vármegye Történelmi Társulata nem mozog ily tágas körben, — nem öleli fel a világra szóló eseményeket, sőt még a hazai történetet sem foglalkozik tisztelesen, mert társulatunk csak a helyi történet megírásával illetve az adatok összegyűjtésével foglalkozik. Igen uraim, mi egyedül megénk történetéhez gyűjtjük az anyagot, ez okból a megyei, községi, városi és a családi levéltárakat kutadjuk; összeszedjük az itt talált régi pénzeket, fegyvereket és unakat, megőriztük a megye fiai és leányainak emléket, kik a megye szellemi és anyagi jólétét előmozdították, szóval minden irányban keressük azon pontokat, melyekről a multba és a jövőbe bepillanthatunk. Ezt követeli tőlünk a nemzeti génusz, mely mindenkit hazafias tettekre buzdít, mely bátorságot ad a küzdelemben és erőt a szenvedések eltűrésében. — A nemzeti génusz adta ajkára Márkus József székesfehérvárosi polgármesterének is a koronás királyhoz intézett e szavakat: „A mely nemzet kegyelettel van muljja iránt, az biztatik a jövőben. Nagy tettek kultusza újabb nagy tettek készit elő s egy szebb jövő reménye csak azt a nemzedéket nem illeti meg, a melyet multjának nagy emlékei nem képesek lángra lobbantani!”

De tán az kérdezhetné valaki tőlem: mit akarunk mi a megyei monográfia megírása után? Ennél többet megírni már csak azért sem lehet, — mondják — mivel a tatár, török, kuruc, labanc háborúk és testvéri viszályok itt minden emléket elpusztítottak. Igaz, Szent-István birodalmában alig van megye, mely annyi megröbaltatásoknak és pusztításoknak lett volna kitéve, mint Bács-Bodrogh vármegye, amde azért még mindig akadunk új leletekre, eddig napvilágot nem látott okmányokra, urnákra, régi pénzek- és fegyverekre. Vajjon e keveset is elpusztultul engedjük?

Szilágyi Sándor, jeles historikusunk, értesítvén a fent érintett téves felfogásról, hozzánk intézett levélben a többi között ekkép nyilatkozik: „Ha a bács megyei történelmi társulat nem létezik, azt épen ott meg kellene teremteni.”

De tán társulatunk nem jár a kellő ösvényen, kérdezhetné némelyek. Erre a „Századok”, ezen első rangú hazai szakfolyóirat adja meg a választ, még pedig a f. évi július havi füzetében, hol ez mondatik: „Örvendtesen látjuk, hogy a bács-bodroghmegyei történelmi társulat jó uton halad s gyűjteményei napról-napra gyarapodnak. A tagok száma azonban még mindig igen csekély s a mi a társulat támogatását illeti, az az ország e nagy és gazdag megyéjében sokkal nagyobb és intenzívebb is lehetne.”

Sajnos, de úgy van; társulatunk 14 évi fennállása alatt nem tudott kellőképp megismosodni, mert alapító, működő és pártoló tagjainak a száma összesen alig haladja meg a százat, pedig ennyi év elég lehetne arra, hogy szerény működésünk legalább megyénkben számosságban felismerjék! El azonban keblünkben a hit, táplál a remény, hogy önzetlen és egyedül anyamegyénk

érdekeit szolgáló buzgó törekvésünket már a közel jövőben siker koronázza. Van reményünk, hogy a megye területén létező olvasókörök, tudományos tanintézetek, a törvényhatósági bizottsági tagok, községek és városok felismerik társulatunk nemes célját és az eddiginél nagyobb támogatásban részesítik. Erre annál inkább számíthatunk, mert 14 évi küzdelem után elértük azon időt, melyben a bel- és a külföldi több tudományos társulata létezésünkről tudomást szerzett. Nevezetesen: „Az országos régészeti”, „A magyar heraldikai”, „A dél-magyarországi” s több vidéki társulat. Bécsből a Földváry és Papházi családokra tőlünk kértek adatokat. Hágából a „Heraldikai levéltár” igazgatósága Nemzetközi geneologia ügyben kerestek fel bennünket. A „Verein für Historische Waffenkunde” Drezdából és az „Antiquitäten Zeitung” szerkesztősége Stuttgartból. A „Heraldikai és Geneologiai Almanach” szerkesztősége pedig Berlinből társulatunk viszonyairól kért felvilágosítást stb.

A bel- és külföldi megkereséseken kívül megénk-ből is számosan fordultak hozzánk. Így pl. a futaki uradalom az ottani iskolák régi javadalmazására kért adatokat. Az ügyvédi kamara elnöke, Almásy közszeg vásár szabadalma iránt járult a társulathoz. A helynevek eredetére nézve felsőbb helyre adtnk felvilágosítást. A középkorban állított várak jegyzékét a vármegye megkeresésére állítottuk össze. Számos család nemesi oklevelének kipuhatólására nézve nyújtottunk segítséget.

De nem folytatom tovább, ezen adatokból is meggyőződhetik mindenki, hogy a Bács-Bodrogh megyei Történelmi Társulat nemcsak az elméleti térerben üdvösen működik, hanem a praktikus élet követelményeinek is eleget kíván tenni.

Ezek előrebocsátása után a t. társulati közgyűlés előtt fel kell említenem, miszerint pár hét előtt a helyi és vidéki lapok hasábjain társulatunk címének megváltoztatása és működési körének kiterjesztése érdemeiben többet eszmecserét folytattak.

A felvetett kérdések bizonyos mértékben magam is barátja vagyok, amde az eszme megvalósításával ezután azért nem foglalkozhatunk, mivel választmányunk a kérdést tanulmánya tárgyává még nem tette, pedig a címszerűség, vagyis a mostani címek „Muzeumi Egyesület”-re való változtatása az alapszabályok megváltoztatását vonja maga után. A működési kör kiterjesztése azonban nem jár nehézséggel, minthogy ezt az alapszabályok 3. §-a megengedi. E szerint társulatunk folyóiratában nem egyedül a régmultakról, hanem megénkre vonatkozó statisztikai, természetrajzi, természettani, földrajzi és egyéb viszonyairól már most lehet értekezéseket írni. Valóban érdekes volna, ha például valaki megénk klimatikus viszonyait tenné tanulmánya tárgyává, akkor bizonyára fel volna jegyezve, hogy 1897. évi július 3-4. közti éjjelen dühöngő vihar e megyét mely irányban érinté és mely községekben tett rombolásokat? — A járványserüleg fellépni szokott emberi, állati s növényi betegségek és ezek ellen fogantatba vett övintézkedések is érdekelnek a jövő nemzedéket. Hasonlóképpen érdeket keltene a letelepülések, kivándorlások, valamint az agrárszocializmus okainak felderítése. Mindezekről alapszabályaink megsértése nélkül — mint említém — most is értekezhetünk, előbb azonban ingyenes munkatársakról kell gondoskodnunk, mert társulatunk pénzügyi viszonyainál fogva a munkatársakat nem díjazhatjuk.

Végül amiről először kellett volna szólnom, azt utoljára hagytam, t. i. indokolnom kell azt, hogy mint alelnök miért ülök én itt e helyen, holott a társulat elnöke Schmausz Endre ömeltósága? Ez tisztelt uraim azért történik, mivel Schmausz Endre Szabadka és Baja városok főispánja bokros elfoglaltsága miatt még folyó évi április hó 8-án elnöki tiszterét leköszönt.

Tekintetes társulati közgyűlés!

A bizelgés gyanuját vonatnam magamra, ha Schmausz Endre volt elnökünk érdemét itt elsorolni akarnám, hiszen ezt önkép is megismerik mint én, minthogy azonban Schmausz Endre ur lemondásával a tárgysorozat 5. pontjánál érdemileg úgy is foglalkozunk, hogy pedig ezen ponthoz mielőbb eljuthassunk, a tisztelt közgyűlés szíves engedelmével Bács-Bodrogh megye Történelmi Társulat XIV. évi közgyűlését ezennel megnyitom.

fiatalra maradt. Abban a megnyugtató tudatban hunyták le szemeiket, hogy életcélyukat már elérték, lányuknak szíve szerinti jövőt biztosítottak. Látták a kis unokát, mint a családi öröm és béke biztosítékát. Kötelesség nem várakozik rájuk többé s így létkük vagy nem létkük nem bír különös fontossággal. Szép összeg készpénz és ingatlannak lett egyszerre urává a fiatal könyvelő.

Nem kellett izadni érte, könnyen jutott hozzá, nem esoda, ha a jussok sorsa érte. A pénz pedig nemcsak az érzetekre, de az érzelmekre is befolyást gyakorol. Egészen megváltozott. Nap nap mellett több időt áldozott az ingyen mulatságot kedvelő barátainak. Pezsgő, cigány és kártya váltotta fel a korábbi tiszta örömeiket. Fiatal volt, könnyelmű volt, csak akkor vette észre mily veszélyes utra lépett, midőn a visszatéréshez igen nagy lemondás és belső küzdelem kívántatott volna. Ehhez pedig nem volt elég ereje. Olyan lett, mint a vizen uszó szalmaszál, átadta magát sorsának, uszott tovább az árral. Gondolkodására reánehézedett a mámor gőze, blazírtta vált. Untatta az otthon csendje. Fázott a szeretet melegétől. Elszokott hazulról, üzte valami, talán a lelkiismerete.

Hűtlen lett, elhagyta a feleségét. Magára hagyta azt nőt, kit azelőtt bálványozott, ki az átél szenvedések után is képes lett volna feledni minden tettét. De az a nagy átalakulás, melyen keresztül ment, talán emlékezését is megsemmisítette, vagy sikerült mindenkör elhárítania azon pillanatokat, melyekben még föl-fölcsillant a multból valami. Folytatta a már megszokott életét.

Fagyos, ködös homály töltötte be az utcákat. A téli ruhába öltözött fák ágairól zizegve hullódgált a zuzmára. Feketébe burkolt mozgó ködkepek jelentek meg — lámpással vagy anélkül — a távoli utcákon, hol apróbbak a házak, szegényebb a nép, több a hit. Csikorgott a keményre taposott hó lábuk nyomán. Siettek rorátára.

A sűrű levegőbe botorkálva terjedt szét a harangszó és halkán oszlott el utolsó kondulása a hajnal csendjében. Nagyobbára vén asszonyok léptek át a templomajtó küszöbét, kiket a korukkal járó álmatlanság ajta-

tosságra ösztönöz. De akadt köztük agg férfi, fiatal nő és gyermek is. Hagyományos felfogáson alapszik, hogy az első és utolsó hajnali misét legelőbben látogatják, mintha azt akarnák ezzel elvüként feltüntetni, hogy minden dolognak eleje és végében rejlik a lényege. A padok megteltek, a csemetyű megszólalt, az orgona zúgott, az ének szállt fölfelé.

Az ajtótlól egészen a szenteltvíz-tartóig alacsony számszövegeken egy sor koldus foglalt helyet. Odaadó figyelemmel forgatván az olvasót, vagy pedig a sárga viaszgyertya mellett — mely egyszerűsüld nagyos kezeit is melegítette — kopott imakönyvükben keresték az ének szövegét. Egypár jámbor lélek jött még elköves, utánuk pedig egy sugár magas hölgy, fekete boltyos kabátban, fehér prém a nyaka körül, nagy szárnnyakkal és szalagokkal ékesített kalap a fején. Az ajtó nyitva hagyta s előre tartott, talán hogy többet lasson, vagy hogy többen lássák. Dörmögve taszította be a sarokban fagyoskodó koldus asszony mankójával, mert anélkül is elég hideg volt odabent.

— Ki lehet ez? — sugja oda az első pad szélén ülő kövér asszony szomszédjának; a kíváncsisága fölülkerekedvén ájtatosságán. Valami kávéházi disznóvén, elarolja az öltözködése. Aztán meg, hogy bámul, mintha soha sem látott volna templomot belülről.

Ott állt meg a vasrész előtt és nézte az örökmécsét, mely bitor fényt árasztott széjjel, meg a nagy ablakok színes tüvegabláin csillogó jegvirágokat, hogy miként olvadoznak a hívők lehetetlétől. A kis mécses fénye örök, míg a fagy kezével alkotott növény-alakok mi hamar vízzé válnak. Lehet, hogy épen e felett elmékedett, mert a hosszú szemlélődés után lehorgasztotta fejét. A nagy csillár gyertyáinak világossága nem jutott el azon két fülkébe, mely a bejáratlól jobbra és balra a karzat alatt állóhelyül szolgált. A kik elkéstek, vagy csak kíváncsiságból néztek be, ott szoktak megállani.

Már körül-bellül elmult fele a misének, mikor három férfi lépett be és meghuzódott az egyik fülke sarkában. Fölbajtott széles téli kabátjuk gallérijából csak álmos szemek látszottak ki. Az éj madarai mondotta rájuk

egy öreg kopasz koldus, midőn a legmagasabb közlülk keresztül akart gázolni görnyedt alakján, nem vévén észre a félhomályban. Bezárták már az utolsó vendéglőt és kávéházat is, hazamenőben a véletlen besodorta őket. Az egyik, egy alacsony, köpcös, formátlan emberke neki támaszkodva a gyóntatószéknek, alaposakat ásitott markába és mintha fázott volna, meg-megrázkódott.

— Jobb lesz, ha haza megyünk, mondottam, hogy nem érdemes bejönni, de te a mániádat mindig ránk erőszakolod.

— Semmi mánia, — szölt a vékony legfiatabbnak látszó, ki minden rendes nagyságu embert lenézett — a mit én mondok, az igaz. Ott van a vasrész előtt, látom a nagy tollas kalapját és a fehér prémet nyakán. Nézd már Béla, ugye jó szemem van, Adél az? — a másiknak nem is szölt, mert azt föl kellett volna emelni, hogy megláthassa. Ha nem csalódom, meglágyult az agyveleje, imádkozik. Ugy meghajtotta a fejét. De talán te is kedvet kapsz, vagy csak álmos vagy?

— Törődött vagyok egy kicsit — válaszolt a kérdezett. Hol töljtük a holnap estét? — tette fel újabb kérdését.

— A „betyárban”! — Ezt a kis tömzsi mondta. Ajándékot ígertem Adélnak, tudod mi lesz holnap este.

— Én meg egy hasontermészetű fogadást vesztettem vele szemben, mely szintén holnap jár le. A mi azonban a legfőbb, nincs egy vasam se.

— Nekem sincs és tudom neked is kevés van, ugye Béla?

— Egészben öt forint.

— Az nem pénz, hanem van nekem egy értékes ötletem, — szölt a kis törpe kevés gondolkodás után — egyelőre megér háromszáz forintot.

— Hogy néz ki? — tudakozódtak érdeklődéssel.

— A Mezey írását kitűnően képes vagyok utánnozni. És aztán... kiállitok egy váltót a nevére, Béla pedig majd értékesíti meg ma, ugyis az ő kezén fordulnak meg az ilyesmik. Hasztalan bólogatod a fejed, ennek úgy kell lenni.

mérték
bert, a
csak az
masnak
is — j
mondha
A
a progr
ugyan
között
váltak.
Az
nyok k
a hol e
összet
eshető
az egész
meg a
Ez
álló mu
I
zongora
urnók.
Lenke.
Kálmán
Hegedű
9. Előad
irta Tris
6. Rbap
Szilárd
felvonás
Jánosné
Maximov
teszhe
ur. S. A
Ernő. T.
Scultéy
orr. A. V
ur. 11. H
Előadja
móvits Sz
Irtta For
Lajos no
Szavajla
Ferencné
Árpádtól.
Eneklük
Molnár T
tatják az
Zár
és így le
ilyenkor
Legy
melyek
a merész
mintává
Erre
ifjúsági
Andor, P
a gyerme
hagyjuk k
naivságu
nyozzák,
mindennap
reikkel me
jó remény
fölpélt,
adásban o
gyermek
fellépésnek
Soha
pl. Hauke
előben, b
zeli a bal
teljesen er

Szalon.

Minden előadás érdekességének az a megbízható mértéke, ha hallgatói meg nem unják. Azt a fiatal embert, a kit unalmas jelzővel különböztetünk meg, nem csak egyórai, hanem már tíz perces társalgásra is unalmasnak találjuk; minden előadás — ha még oly rövid is — joggal hosszúnak állítható, ha némely részére rámondhatjuk, hogy: Ez ugyan elmaradhatott volna!

A Trischler Ferencé színházában olyan hosszú volt a program, hogy egy-egy Wagner-opera is lejátszódik ugyanannyi idő — három óra — alatt. Még sem unatkozott senki se; mert a számok rendkívül változatosak voltak.

Az ilyen farsztóan gazdag program más viszonyok között, pl. vacsora előtt, talán kifogásolható, de a hol egy sereg gyerek és felnőtt, csupa meg vacsorált, összetartozó családtag előtt játszik: ott számolni kell az eshetőségekkel; hiszen egy családi nátha is tönkretelheti az egész est sikerét, mert mindjárt garmadában fogyasztja meg a szereplőket.

Ez legyen magyarázata és mentsége a 15 számból álló műsornak, mely in itt következik:

1. „Wiener Madl.“ Zierertől. Négykezes. Előadják zongorán Maximovits Szilárdné és Trischler Ferencé urnók. 2. „A büntetés.“ Magánjelenet, írta Bossányi Lenke. Előadja Halm Marusza k. a. 3. „Előre.“ Tóth Kálmántól. Szavalja Maximovits György VI. o. t. 4. Hegedű szóló zongorakísérettel. Nocturne de Chopin. Op. 9. Előadja Halm Olga k. a. 5. „A próba.“ Magánjelenet, írta Trischler Ferencé urnó, előadja Hauke Margit k. a. 6. Rhapsodie Hongroise Lisztől. Előadja Maximovits Szilárdné urnó. 7. „Utra készen.“ Tündéres színmű 1 felvonásban. Írta Dolinay Gyula. Előadják: Sárkány János urnó, Hauke Ilonka, Halm Olga, Hauke Margit, Maximovits Szilárdné, Jovánovits Leona és Matild, Hetteszheimer Flóra kisasszonyok és Maximovits Sándor ur. 8. „A bonfi esküje“ Petőfitől. Előadja Hetteszheimer Ernő. 9. A Ripp van Winkle „Levél ariája.“ Éneklik Scultéty Ferencé és Trischler Gyuláné urnók. 10. „Az orr.“ Vig monológ Peterdítől. Előadja Kohut Kálmán ur. 11. Hegedű szóló. Gavotta és Idylle Hubay Jenőtől. Előadja Konyovits Ivánka k. a. zongorán kíséri Maximovits Szilárdné urnó. 12. „November és December.“ Írta Forgó Bácsi. Szavalják Hetteszheimer Imre és Kohut Lajos normalista urak. 13. „A celli bucsu.“ Melodráma. Szavalja Jovánovits Matild, zongorán kíséri Trischler Ferencé urnó. 14. „Bajos Jeremiás.“ Monológ Gabányi Árpádtól. Előadja Trischler Oszkár ur. 15. Magyar dalok. Éneklik Trischler Lajos és Annuska, zongorán kíséri Molnár Tibor ur. 16. „Tavaszi ébredés.“ Élékép. Bemutatják az összes hölgszereplők.

Zártkörű műkedvelőkről nem szokás kritikát írni és így lemondok arról az olesó bók-osztásról, melynek ilyenkor nagy szokott lenni a szüretje.

Legyen szabad inkább kiemelni azokat a részeket, melyeket máshol is könnyen lehet megvalósítani s így a merész, de sikerült próbát követendő és követhető mintává emelni.

Érthetemes kiejtésű gyermekek mindenütt vannak; ifjúsági irodalmunk és költészetünk, kivált mióta Kozma Andor, Pósa Lajos és követőik rendszeresen kultiválják a gyermek-versek zsánérját, eléggé választékos. Ne hagyjuk ki szelid mulatságainkból a gyermekeket! Ezek naivságukkal a mi elfasult férfi kedélytünket felvillanyozzák, ártatlanságukkal a költészet limporát szórják mindennapi kenyérbarcainktól mély arcedóinkra, sikerrel meglepetést és örömet okoznak s jövőjük iránt jó reményeket ébresztenek bennünk. Amellett szabadabb föllépést, önuralmat, kecsesebb mozgást, a szóbeli előadásban otthonosságot sajátítanak el; úgy hogy egy-egy gyermek egész jövő fejlődésére döntő lehet egy-egy ilyen fellépésnek kibatása.

Soha, vagy alig szerepelt kis nagyleányok, mint pl. Hauke Margitka, szinte csodálatot keltenek a szemlélőben, hogy ez a szemérmes kisasszony miképpen képzelettel a bálozó nagyleány boldogságát. Az ilyen életkép teljesen eredeti, mert önálló fölfogásból merít, de amellett

— Helyes! — erősítette a harmadik. Ha nem egyezel bele akkor...

Nem fejezte be, mert a gyóntató székben sajátos zöreje támadt, mintha valaki leesett volna. Benéztek és látták, hogy egy nő összeroszkadva a deszkán fekszik s a mellette levő kis leánykája kétségbeesetten szorongatja a kezét.

— Nagyon elfogta a buzgóság — szölt a formátlan emberke hidegvérrel.

— Mértéken felül átszellemült — jegyezte meg a hőröbörgő.

A mint Boldizsár Béla fölemelte a halvány arcú elájult nőt, — mert ő volt az éjjeli madarak egyike — elsápadt és csaknem szédülés fogta el. Oda futott a szenteltvízes medencéhez és a markában hozott vízzel locsolgatta, élesztette.

— Mamám keljen fel, a tata van itt! — rimádkodott a leány folyton szorongatván az anyja kezét.

— Váltót fog hamisítani... becsukják... — mondotta elhaló hangon, behunyt szemekkel, mint az alva beszélő.

Apró részekben költözött vissza szelleme. Midőn teljesen eszméletre tért, már vége volt a szertartásnak. Vonultak kifelé. A két jóbarát már korábban ellillant.

A gyertyák fénye kialudt. A hajnal derengése szűrődött át a keleti ablakokon. Nem volt már senki benn, csak egy család és a templomszolga. Az ajtókat akarta becsukni, de vesztet maradt és meglepődve nézte a három alakot, a mint szorosan egymás mellett állottak. Nem beszéltek, nem imádkoztak, csak néztek arra a pislogó kis mécsesre, mely ott elől bágyadtan égett. Az arcuk és tekintetük oly kifejező, oly sokatmondó volt, hogy teljesen áthatotta a szemlélőt. Azt az egyet azonban csak a lélekbe látó olvashatta volna ki, a mit a férfi érzett: hogy ő többé nem az a Boldizsár Béla, a ki egy fél órával azelőtt volt.

Sesztay Emil.

teljesen ideális, mert csak éber álmodozás után alakítja ki szerepét.

Hauke Ilonka, ez a pajkos kis erdei nimfa, már inkább az élet után játszott, mert műkönyvei alighanem igazakra válnának, ha csakugyan zárdában menet kellene bepakolnia a Gizi nénié. Ezt a tömzsi cukorbabát minden alakításában eredetinek és kedélyesnek láttuk. Valóságos francia pezsgő minden csepp vére.

Es maradhat-e kiemeletlenül Marusza, a kis orosz lány, aki valóban egy kis oroszán bátorságával nézett a közönséggel farkasszemet és bosszu mondókáját a Pobjedonoszevek és Szebasztópolszkiak nagy keserűségére hibátlan magyarsággal döngöcsélte el?

De még a czelli bucsu előadója is rászolgált az elismerésre tiszta hangejtésével, ábitatos arckifejezésével s a vallásos darabhoz illő szolozmaszerű recitativójával.

A fiatalság férfi tagjai közül Maximovits Gyurica szavalata lelkeségével, hangja erejével, érzelem nyilvánítása tüzzével hatott.

Trischler Oszkár ur jól tudván darabját, ráért minden erejét a komikus előadásra fordítani s így több sikert ért el, mint különben még temperamentumosabb vetélytársa, Kohut Kálmán, a ki figyelemmel leginkább a sugót tüntette ki. Ma már ilyen monológokban is nagy a választék; nem kell egyenlő maradni.

Trischler Annuska és Lajos kettősben előadott népdalai és biztos hangvétel, tüde tömörség és népies lejtés varázslatát hatottak. A kis naturalistákat mindenki az ország első színpadára kívánta; vajha oda fejlődjenek!

Maximovits Kosztáné öngyűsége rég kinőtt már az én kritikai tudományom szintjára fölé; keze alatt a zongora átváltozik bűvös hárfává, mely sir, csicsereg, susog, döngöcsél, majd ismét zakatol, recseg, háborog és viharzik, mindig összhangzatosan és egyformán elragadó varázssal.

Halm Olga és Konyovits Ivánka urhölgyek hegedűjátéka szinte önkéntelen rácsábított a párhuzam vonására. Ez azonban nehezen ment.

Az első fülbemászó dallamot választott; a második ellenben a művészi gyakoroltság legnehezebb próbáit adta. Amaz bájos könnyedséggel, plasztikus nyirettű-vezetéssel lepett meg; emez szinte átszellemültve a darab hangulatába, mintegy feledni látszott, hogy másokat kell gyönyörködtetnie s szemmel láthatólag önmaga gyönyörködött legjobban. Az ő művészi fokán lehetett a mesebeli Arion, aki hárfájával hatásos lövő csábította a delfit. Ahol ilyen zenei talantomok vannak, ott minden héten kellene s lehetne is hasonlító műélvezettel toborzani híveket a muzsáknak.

De végre is mindezek csak egy-egy ágban készültek s tündököltek; ellenben a bájos háziaszszony, mint egy százalaku bűvész, a legváltozatosabb minőségekben szerepelt. Ő betanította, rendezte, színrehozta, írta, játszotta, dalolta és kísérte a darabokat; láttuk őt, mint kellest, kortinabuzót, színpozsztót, karmestert, fodrászt, rubatárost, rendezőt, dramaturgot, muzsikust, díszítőt és színgazgatót, minden terepen egyformán beválni. A Wiener Madl t is oly kacér kedélyességgel játszotta, a mily zárdaias ábitatalt kísérté celli bucsu vallásos hangulatát. — Művészi sokoldalúságánál csak türelme volt bámulatosabb, a melylyel az óvodásokból és két araszos diákokékból pár nap alatt művészeket varázsolt. A legtöbbjük sohasem szerepelt még, első debütjére készült; és az ő türelmes vezetése mellett mégis mindnyája élvezetes mutatványt nyújtott.

Az előadást követő hideg asztal fogásai talán még hosszabbak voltak, mint a már megrágalmazott műsor és izlés dolgában is raffináltabbak, mint a darabok. Látszik, hogy anyagi és szellemi terepen egyformán gurman és csak ezen sikerére vessen, ha ezáltal sűrűn fogják meg — szinigazgatók.

Hogy ilyen helyről a vendég csak öreg bajnal felé „szökik“, az szintén magától értődik. Halásak is voltak a ködös reggelért, melynek sűrű leple alatt fixirozlatlanul sompolyoghattunk a kávézás óráiban hazafelé.

Az ilyen éjszakát igazán vétek lett volna átaldulni!

Egy jelenvolt.

Ujdonságok.

Lapunk munkatársainak, levelezőinek és olvasóinak boldog új évet kívánunk.

Kinevezés. Ófelsége a király Dobák Béla, főügyészi helyettesi címmel és jelleggel felbuzózt szegedi kir. ügyészt, volt zombori kir. ügyészt, a szegedi főügyészséghez főügyészi helyettesé nevezte ki.

Kinevezés Ófelsége a király dr. Matsik Szilárd, gyöngyösi járásbírói albirót a zentai járásbíróshoz járásbíróvá nevezte ki.

Kinevezés. Ófelsége a király ifj. Frits Béla, szegedi törvényszéki jegyzőt a szászrégeni járásbíróshoz albiróvá nevezte ki.

Kinevezések a megyénél. Dr. Vojnits István főispán Trischler Károlynak árvaszéki tlnökké történt megválasztása folytán megtrült alszámvevői állásra Trischler Gyula árvaszéki könyvelőt, ennek helyébe könyvelővé Hoffmann Károly számvevőségi iktatót, számvevőségi iktatóvá Thész Gyula árvaszéki lajstromzót, árvaszéki lajstromzóvá Bikár Milán központi irnokot, központi irnokká Kustár Géza központi díjnokot s végül ennek helyébe rendszerinti díjnokká Takáts Mihály irodai gyakornokot nevezte ki.

Bankett. Bács-Bodrogh vármegye árvaszékének tisztikara távozó elnökének, id. Mihályi Jánosnak tiszteletére január hó 3-án az „Elefánt“ szállodában bankettet rendez.

Szilveszter-est. A kaszinó-egyleti dalárdának ma este megtartandó hangversenye kiváló sikerűnek ígérkezik. Az előkészületek és a próbák immár befejeződtek; a közönség nagy számban készül megjelenni, hogy ismét része legyen egy felejthetlen, kedves mulatságban.

Csendőrpáncsnoki szemle. A szegedi II. kerületi csendőrpáncsnok, Kubassz alezredes tegnapielőtt Zomborban időzött; az itteni csendőrszázny-szakaszt vizsgálta meg és a tapasztaltak felett teljes meglepedést nyilvánított.

Eljegyzés. Pinkovits Antal, matheovicsi földbírtokos eljegyezte Balás Piri István, szabadkai földbírtokos leányát, Rózsika kisasszonyt.

Adakozás. A zombori jótékony magyar nőegylet

által 1897. évben történt szegény iskolás gyermekek felrubázása és karácsonya felállítására adakoztak: özv. Beke Gyuláné 3 frt, Belt Sebestyén 10 frt, Dalmay Béláné 5 frt, Enyedy Eugénia 2 frt, Esztergamy Borbála 5 frt, Fernbach Bálintné 20 frt, Fernbach Antalné 10 frt, Fratricsevits nővérek 2 frt, Garam Izabella 5 frt, dr. Gertinger Pálné 10 frt, dr. Grünér Samu 5 frt, Husvéth Mária 5 frt, Jeszenszky Dezsóné 3 frt, Joksmann Józsefné 5 frt, Kozma Lászlóné 3 frt, Kóris Eszter 2 frt, Kohut Henrikné 2 frt, Lang Magdolna 2 frt, Maly Terézia 2 frt, Molnár Anna 2 frt, Michelsz Jánosné 1 frt, Mihályi Jánosné 2 frt, Mihályi Irma 1 frt 50 kr, N. N. 5 frt, Pencz Lászlóné 2 frt, Sándor Béláné 5 frt, Szilágyi Elemérné 1 frt, Szilágyi Mórú 5 frt, Stvrteczky Aladárné 1 frt, Stvrteczky Ferencé 3 frt, Szemző Gyuláné 10 frt, Szabó Lujza 1 frt, Tápay Istvánné 3 frt; készpénzben összesen 143 frt 50 kr. — Természetben adakoztak: Hável Erzsébet 3 teljes leányruha varrás; Thim Antónia 3 szoknyavarrás; Schlieszer testvérek 18 darab téli kendő; Holländer József 5 pár magasszaru bőrcipő és 12 pár posztó félcipő; Barthol Kovách Stefánia 8 pár sajátkötésű téli harisnya; Poeszay Sándorné 300 darab dió és többféle ruhanemű; özv. Hameder Györgyné és Sztrilich Zsigáné egy nagy kosár dió, közte 100 drb rendkívül nagy dió a karácsonyfára, 4 koszoru füge, szentjánoskenyér és egy kosárka apró alma a karácsonyfára; Horvátovits Fanni 30 drb házi sütemény, 20 drb narancs és 2 koszoru füge; Frey Enilné narancsok, szentjánoskenyér és 2 koszoru füge; végre Szedélyi Péter 2 nagy karácsonyi kalácsot. — A szegény gyermekek felrubázása és a karácsonya felállításához hozzájárultak még: a zombori takarékpénztár 200 frttal, és ennek kamata 8 frt, Zombor szab. kir. város 158 frttal, a többi a nőegylet pénztára pótolta. Ruhával ellátva lettek: 79 fiu- és 63 leánygyermek, kik azonfölül egyenként karácsonyi kalácsot, almát, füget, szentjánoskenyeret, diót és mogyorót kaptak. Fogadják a nemeslelkű adakozók a szegény iskolás gyermekek nevében a nőegylet hálás köszönetét. Esztergamy Borbála. elnök.

Köszönetnyilvánítás.

A zombori iparos dalárda által 1897. évi december hó 26-án rendezett dal- és táncestély alkalmával felülfizettek: Heindlhofer Róbert 1 frt, Czedler János 1 frt, Posszert Lipót 20 kr. Fogadják a nemeslelkű adakozók fellülfizetésükért; nemkülönben dr. Patay Sándorné Vida Etelka urnó, Staudacher Mariska kisasszony és Marschall Béla ur szíves közreműködésükért; valamint a zombori polgári kaszinó helyiségeinek szíves átengedéseért az iparos dalárda hálás köszönetét.

A kereskedelmi és iparkamara ülése.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara a napokban tartotta meg e havi teljes ülését Gál Ferenc elnöklété alatt. Az ülés lefolyásáról a következő értesítést kaptuk: Első sorban tárgyalás alá került a kereskedelemügyi miniszter leirata, a fölötti véleményes jelentésért, hogy kivánatos-e a kamarákban a mintatárak berendezése kerületi iparának szemléltetővé tételére. A szegedi kamara már létesített a székházában kerületi iparmuzeumot azon intencióval, hogy fölbressze a közönségben a hazai ipar iránt való érdeklődést és e muzeum eddigi élénk látogatottsága is amellett szól, hogy a szegedi és vidéki közönség méltányolja ezt a törekvést, amint méltányolni fogja bizonyára az ország egy-egy vidékének központját képező összes kamarai székhelyeken. A kamara tehát, részint már gyakorlati eredmények alapján oly véleményes jelentés fölterjesztését határozta el, hogy a kamarák által berendezendő mintatárak létesítésének előmozdítása mindenestre a hazai ipar fejlesztésének nagy érdekét fogja szolgálni és hogy az ily gyűjtemények állandósítása után arra is eredményesen lehetne majd gondolni, hogy a kamarák muzeumi egymás közötti kicserélhessék: esetleg a magyar kereskedelmi muzeumnak való összekötés útján bemutatassák azon ipari készítmények mintáit, melyeknek minél messzebb körökben való megismertetése az egyes iparágakban szinte kiirt-hatatlanul látszó módon meggyökeresedett külföldi készítmények tervszerű kiszorítása végett valósággal országos érdekét képez. Saját kerületi iparmuzeumának népszerűsítésére a kamara ismertető füzetet fog terjeszteni és fokozva teljesíti a kerületi iparának megismertetése és kivitele terjesztése körül szükségeseknek mutatózó szolgálatakat. Jelentést tett az elnökség Lukács Béla kormánybiztosnak az 1900. évi párisi nemzetközi kiállítás ügyében tartott előadásáról és a kamara megbizta az állandó szakbizottságot, hogy közölje a kormánybiztosnál a kerület azon iparvállalatainak jegyzékét, melyeknek részvételét a kamara szükségesnek tartja. Pártoló felterjesztést határozott el a kamara azért, hogy a m. kir. államvasutak 500 kilométeres szakaszokra is adjanak ki bérletjegyeket és a beszedett fuvarbőbbletekről a feleket értesítsék és hogy az ipari segédművek I. osztályú kereseti adója közvetlenül ezektől szedessék be. Segélyekül megszavazott a kamara a székelyfiúk iparos műhelyekben való elhelyezését szolgáló pénzalapra 15 frtot, a Magyar Iparoktatás 17 példányának előfizetésére 85 frtot, a szegedi nőiparisokolának 200 frtot, tanpénzösztöndíjakra 100 frtot, ezuttal összesen 300 frtot.

Óvodások ünnepélye. Ó-Kanizsáról írják lapunknak, hogy Mihályi Julia, ottani óvónő karácsony előtt igen kedves ünnepélyt rendezett az óvoda gyermekeivel. A szülőknek kedves öröme volt hallani az apróságok szavatait és énekeit.

Marhasó-árudák. A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság a szabadkai és zentai marhasó-árudák beállítására árlejtést hirdet. Az árlejtés január hó 26-án d. e. 10, illetve 11 órakor tartatik meg. A bánatpénz a szabadkai árudára nézve 250 frt, a zentaira nézve pedig 220 frt. Bővebb értesítéssel szolgál az árlejtési hirdetés.

Előjárók választása. Sztanisics község előjáróságának a múlt évben 3 évre választott tagjai, a közgyűlés kivételével, saját kérelmekre felmentetve, az ennek folytán megtartott tisztújító gyűlésen bírónak: Weisz János, eküdték: Virág Ignác, Staller Mihály id., Hauth Vendel, Huttusz József, Franyó Mihály, Trenka János, Tanurics József, Mator Milos, községi pénztárnokká: Eder János, adópénztárnokká: Pfeiffer János választattak meg.

Halálozás. Ivánkovits Fülöp, ns-militicsi községi esküdt tegnapelőtt hirtelen elhunyt. Délben józueen evett, evés közben még nevetgél is; egyszerre csak lefordult a székről s egy jaj szó nélkül kilehelte lelkét. Az erőteljes embernek előzőleg semmi baja sem volt; d. e. a községeljáró még elvégezte hivatalos dolgait. A szív-szélhűdés végzett vele ilyen gyorsan.

Népnevelési tanfelügyelőségek. A királyi tanfelügyelők jövő év elején összejönnek a fővárosban, hogy ügyüket megbeszéljék. Első sorban fontos érdek fűződik ahhoz, hogy a népiszkolai tanfelügyelet sulypontja az iskolatagadásokra helyezkedjék. E végből szükséges lenne a tanfelügyelőségeket elegendő személyzettel ellátni. A közoktatásügyi miniszter e végből a segéd-tanfelügyelők számát a jövő évben — egyelőre — csak hárommal ugyan emelni fogja. Azonkívül, amennyiben még mindig van néhány kerület, hol a tanfelügyelőn kívül más tisztviselő egyáltalában nincs alkalmazva, hat új tollnoki állást is szerveznek. A tanfelügyelet céljaira a költségvetés 291 ezer forintot irányoz elő, még pedig 216 ezer forintot fizetésekre, 30 ezer forintot utiátalányra és 17 ezer forintot irodai átalányra. A hatvanhat tanfelügyelő közül kettő 3000, kettő 2500, négy 2100, kilenc 2000, tizenhat 1800, tizenhat 1600 és tizenhat 1400 forint fizetést kap. Silányul vannak a segéd-tanfelügyelők dotálva, kik közül három 1300, három 1200, kettő 1100, tíz 1000, tíz 900 és kilenc 800 forint fizetést kap. Ezeknek fizetését tetemesen kellene javítani, mert mint a tapasztalat bizonyítja, sok segéd-tanfelügyelő csakis kedvezőtlen anyagi viszonyainál fogva nem lehet tanfelügyelővé.

Ritka pontos fizetők. Piros község lakossága az 1897. évi összes állami és utadóját december 20-ára teljesen befizette.

Új olvasó-egylet Topolyán. Topolyai tudósítónk írja: Vásozunkban „Kereskedők és Iparosok köre” című új olvasó-egylet alakult, mely a napokban tartott közgyűlésen egyhangú lelkesedéssel községünk közszertében álló birneves orvosát dr. Hadzsy János urat választotta meg elnökévé. Egy küldöttség tisztelgett dr. Hadzsynál, tolmácsolva a közgyűlés eredményét és felkérte a tudós orvost a tisztség elvállalására. Dr. Hadzsy szép szavakkal közölte meg a kitüntetés s bár hivatkozva nagymérvű elfoglaltságára, elfogadta a felajánlt elnökséget. Így biztosítva van a kör jövője.

Új ügyvéd Szabadkán. Dr. Tary György, sikeres letévén az ügyvédi vizsgálatot, Szabadkán megnyitotta irodáját.

Udvariatlan szomszéd. Turia községében a kertek nem igen vannak elkerítve, s azért történhetett, hogy Zerenszky György juhái átmentek Gainov István kertjébe. Gainov szép leánya Bojana zálogba vett egy birkat. A szomszéd fia átment a zálogot kiváltani, kínált is sok mindent, még szász csóktól sem riadt volna vissza, de a makacs Bojana hallani sem akart holmi szerelmi zálogról. Ez annyira dühbe hozta a legényt, hogy egy bottal felholtra verte a leányt. A csendörök a zálogosdit játszó legényt bekisérték az ó-becsei járásbíróóság börtönébe.

Halálozás. Szadeczi József, Szabadka városi bizottsági tag, Szabadka város ismert szereplő férfa f. hó 28-án d. e. 11 órakor hosszas betegség után elhunyt.

A veszett kutya áldozata. Adáról írja levezelőnk: A gondatlanság és hatósági tilalom miben sem vételének lett az áldozata Csuzdi Sándor itteni lakos 11-12 éves leánykája. Miként az ugyanis köztudomású a kutyák között észlelt veszettség miatt azok 40 napi zár alá lettek helyezve, egyben dobszó és hirdetés útján figyelmeztetett a közlakosságra, hogy ha valakit mégis kutya harapna meg, úgy ezt az előjáróságnak azonnal be kell jelenteni. Csuzdi Sándor említett kis leánykáját mintegy 14 nappal ezelőtt megbarapta egy kóbor kutya. A leánya el is panasozta a szülőknek az esetet s meg is mutatta a kutya harapása által okozott sebet, azonban a szülők attól való félelmükben, hogy a kis leánykát felviszik Budapestre s ott kitudja minő sanyargatásoknak lesz kitéve, nem csak nem jelentették be az esetet az előjáróságnak, hanem még inkább titkolták azt, nehogy valaki megtudja. A kis leánya csak megvolt egy pár napig anélkül, hogy a legcsekélyebb változást is észlelt volna. A harapást követő 12-ik napon azonban a viszony egész erejével tört ki rajta úgy, hogy — nehogy ő is valakiben kárt tegyen — megkötözve szállították a kórházba, hol rövid kínlás után irtózatot fájdalom között meghalt. Nagyon helyén volna, ha a szülők ellen gondatlanság miatt a fenyítő eljárást folyamatba tennék s őket szigorúan megbüntetnék, mert csakis az ő gondatlanságuk lett az oka leánykájuk halálának.

Tolvajlás. O-Szivaeről írják lapunknak, hogy folyó hó 21-én Neugebauer Adám ottani mészáros üzlet-helyiségének ajtaját ismeretlen tettesek feltörték s az üzletből egy bűdön zsirt és egy husvágó kést eltávolítva, elillantak. A rendőrség már a tettesek nyomában van.

Névmagyarosítás. Klászánovits Mihály, szabadkai lakos vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel „Kászonyi“-ra változtatta.

Megszöktetett 190 frt. A „Bácskai Hirlap” írja: Masirevits Rádó zombori lakos átjött Szabadkára. Üzleteket akart csinálni. Ugyancsak Szabadkán volt akkor Bogits Ilija sabaci lakos is, Belgrad környékéről, ki szintén fizetéseket jött csinálni s szép reményt és 190 frtot hozott magával. A két férfin találkozott, s a pénzről beszélgetve élénken eseteltek a papir- és ércpénz közti különbségeket s előnyöket. Bogits Ilija az ércpénzt, Masirevits a papirpénzt tartotta jobbnak és Masirevits ékeskészlására hajolva Bogits Ilija átadta 190 frtnyi ércpénzt Masirevitsnek, hogy ez papírra váltsa be. Mi valószínűnek tartjuk, hogy be is váltotta, bár lehet hogy egy eredeti alakban szöktette meg a 190 frtot. Mert szöktette. A szabadkai rendőrség sürgönyileg kért felvilágosítást Zomborból, de még eddig válasz nem érkezett. — Ezt írja a „Bácskai Hirlap”. Mi a zombori rendőrségtől ez ügyben a következő értesítést kaptuk: A szabadkai rendőrség sürgönyileg megkereste a zombori rendőrséget, hogy Masirevits Rádó további intézkedésig tartóztassa le. Ez meg is történt. A szabadkai rendőrség azonban további intézkedést nem jelzett s így a mi rendőrségünk kénytelen volt Masirevits szabad lábra helyezni. Rendőrségünk különben kihallgatta Masirevitsét, ki azt vallotta, hogy Bogits Ilija a 190 frtot egy cigányknak adta, a ki neki hamis pénzt ígért. Tehát ismét hamis pénzzel való manipulációról van szó.

Újdívatu jeggyűrűk. Az egyszerű aranykarika, melyet eddig mindenütt viseltek a bázasság szimbólumául. Amerikában reformnak néz eléje. Amerikai lapok ugyanis a következőket írják: New Yorkban nemrég egy előkelő fiatal pár tartotta esküvőjét. Esküvő után a bájos fiatal asszony a templomból hazatérve, s legbensőbb barátainak szerencsekívánatait fogadva, nem törődve a babonás jóslatokkal, lehuza újjal a jeggyűrűjét, s megmutatta az őt körülvevő kíváncsi fiatal lányoknak. Midőn ezek semmi különösöt sem bírtak azon észrevenni, egy kis gömbölyű lyukat mutatott nekik a gyűrű belső oldalán. Egy mellűt figyelt a lyukba beleszurta, a gyűrű szét pattant, s a meglepett hölgyek két összefüggő karikat láttak. Az egyik karika belső oldalán a fiatal pár neve s a másikon mikroszkopikus betűkkel egy rövid jelmondat volt olvasható. Mihelyt a két karika ismét össze volt illesztve, a legélesebb szem sem tudott semmi különösöt észlelni a gyűrűn, melynek belső oldalán, mint minden más közönséges jeggyűrűn, a völegény neve s az esketés napja volt látható. A new-yorki fiatal hölgyek most már csak azért is igyekeznek férjhez menni, hogy ily gyűrűhöz jutbassanak.

Házassági rekord. New-yorki lapok beszélnek el a következő gyors házassági esetet: Egy bátor yankee nemrég egy vidám társaságban reggelizett. Véletlenül egy fiatal övegy mellé került, aki oly szeretetreméltó és csinos volt, amilyen csak lehetett egy fiatal övegy. A yankee csodálatos gyorsasággal beszélgetett és bevesen kezdett neki udvarolni. Felőra mulva házassági ajánlatot tett, s az amerikai hölgy nem sokáig habozott — time is money! — és igent mondott. „De én nem vagyok baráta a boszszas jegybenjárásnak”, — mondta a boldog völegény. — „Ebben egy véleményen vagyunk”, — mondta a menyasszony — „mihelyt lehet, egybekelhetünk.” A „mihelyt lehet” alatt azt értem, hogy „rögtön”, — jelentette ki a yankee és menyasszonya nem lett volna igazi amerikai hölgy, ha maga is nem lett volna ezen a véleményen. A völegény fölkel, a telefonhoz lépett és odahívatta a mair-t. Ez csakhamar megjelent, összeadta a párt s a vidám reggeli társaság csakhamar még vidámabb lakadalmi társasággá alakult. Este a férj diadallal vitte haza nejét. A válas határideje még nincs meghatározva.

Nikotinmentes szivar. Gerold hallei tanár állítólag föltalálta a módját annak, hogyan kell a dohánylevelekben levő méreg: a nikotin hatását paralizálni. Hosszas kísérletezés után a hallei professzor a vad majorána levében olyan anyagot fedezett fel, mely cserzőanyagokkal keverve alkalmas arra, hogy a benne áztatott dohányleveleket teljesen ártalmatlanná tegye. Az ilyen levelekből készült szivar épen olyan jó, izletes és illatos, mint az eddigi szivarok, de az egészségre károsan nem hatnak. Sajnos, hogy a higiéniai tekintetben oly fontos találmány legzélesebb körű elterjedésének a találmány szabadalmazása útját állja.

Drága hegedűk. A szász-köburg-gótai herceg nemrégiben vásárolt egy valódi Stradivarius-hegedűt 35,000 frankért. Ez azonban még korántsem a legdrágább, mert szakértők állítása szerint Halle hegedűművészek van egy Stradivarius, amelyet testvérek közt is becstülnek 30,000 frankra. Egy amerikai milliomos pedig, Hawley ur, Kaliforniából néhány hónap óta sorra járja az olasz provinciákat és régi hegedűket keres megvételre. Eddig mintegy ötszáz darabot vásárolt össze, amelyekért 300,000 franknyi csekélyeséget fizetett.

A holdgömb szerelmek klubja. New-Yorkban néhány fiatal ember, a ki szerencsétlen volt a szerelében, arra az ötletre jött, hogy klubot alapít, a melybe csak elutasított kérék, letárgyalt kedvesek és fölszarvazott, hitvesehagyott férjek vehetők be. Andrews ügyvédet már meg is bízták, eszközölje ki, hogy a klub alapszabályait a hatóság hagyja jóvá. Elnökök azt a klubtagot fogják megválasztani, a ki kimutatja, hogy legtöbb kosarat kapott. Szó is van már egy ilyen sampionról, a ki eddig tizenkilencszer kapott kosarat, a ki unikuma a testi rutságnak s a ki mégis most készült huszadik kosara átvételére, mert több a bizonyosnál, hogy ezuttal is kosarat kap.

Vonatok indulása és érkezése Zomborban. Az október hó 1-től érvényes és most kiadott vasuti menetrend szerint Zomborban a következő időkben érkeznek, illetve indulnak a vonatok:

1. Szabadka felé indulás: Reggel 6 óra 46 perckor személyvonat, déli 11 óra 54 perckor személyvonat és esti 8 óra 35 perckor vegyesvonat.

2. Szabadka felé érkezés: Reggeli 6 óra 45 perckor vegyesvonat, délutáni 3 óra 34 perckor személyvonat, esti 8 óra 34 perckor személyvonat.

3. Gombos felé indulás: Reggeli 6 óra 55 perckor vegyesvonat, délutáni 3 óra 41 perckor személyvonat, esti 8 óra 41 perckor személyvonat.

4. Gombos felé érkezés: Reggeli 6 óra 39 perckor személyvonat, déli 11 óra 47 perckor személyvonat, esti 8 óra 25 perckor vegyesvonat.

5. Baja felé indulás: Reggeli 7 óra 05 perckor személyvonat, délutáni 4 óra 05 perckor vegyesvonat.

6. Baja felé érkezés: Délutáni 3 óra 24 perckor személyvonat, reggeli 6 óra 25 perckor vegyesvonat.

7. Újvidék felé indulás: Hajnali 2 óra 30 perckor vegyesvonat, reggeli 7 órakor személyvonat, délutáni 3 óra 51 perckor személyvonat.

8. Újvidék felé érkezés: Reggeli 6 óra 30 perckor személyvonat, déli 11 óra 22 perckor személyvonat, esti 7 óra 18 perckor vegyesvonat.

Szólóinket miként tarthatjuk jó termőerőben.

Miként többi miveleti növényünk, a szőlőtöke is évente trágyázást igényel. Az a trágyázási módszer, mely eddig divott, teljesen hibás, e módszer abban állott, hogy szőlőink három, illetőleg öt évenként trágyáztattak meg; ép ez okból egy a termés csökkent, mint pedig a szőlő ellentállási képessége az időjárás káros behatásai ellen, ha a töke egyik évben bővelkedik tápanyagokban, azután három, esetleg több esztendőn keresztül éhezik. Kérdés már most mivel trágyázzuk szőlőinket?

Istállótrágyával. Az istállótrágya hatása a szőlőkben kitűnő, mindenki azonban, ki e kérdéssel foglalkozott, tapasztalásból tudja, hogy évenkénti istállótrágyázás hozadékai nem elegendő, azt neki és pedig meglehetősen magas árban be kell szerezni, vagy pedig a trágyázás elmarad. E hibán úgy segíthetünk, ha jó trágyatelepet készítünk és rendszeresen szuperfoszfátgipszet vagy 10—12% oldható foszforsavat tartalmazó szuperfoszfátot hintünk el az istállóban és a trágyatelepen a trágya közé. Ezáltal igen megjavítjuk az istállótrágyát; a benne elégtelen mennyiségben lévő foszforsavat a szuperfoszfát hozzáadásával emeljük; azonkívül a szuperfoszfát hozzáadásával hatásos voltát megtartja; a nitrogén és humuszvesztések jelentékenyen csökkennek.

Zöldtrágyával. Ez a módszer sem rossz. Szükséges azonban, miként az istállótrágyázással, a zöldtrágyázással is egyidejűleg valamilyen alkalmas műtrágyát alkalmazni.

Lehet végre a szőlőket teljesen műtrágyákkal megtrágyázni. A mesterséges trágyaszerek alkalmazásánál azonban különféle hibákat követnek el. Az egyetlen helyes módszer az, hogy a szőlőt nitrogénnel, foszforsavval, káliummal egyidejűleg, egyszerre megtrágyázzuk, csakis ily teljes trágyázás részeseit a töké az összes szükséges növényi tápszerekben, melyeknek segélyével, gondos ápolással és jó időjárást feltételezve, hozhatja legnagyobb terméshozamait.

Kérdés már most, mely mesterséges trágyafélékben adhatjuk legelőszerebben a foszforsavat, a káliumot és a nitrogént a szőlőknek. Hogy erre a kérdésre megfelelhessünk, nézzük meg a következő példát: Egy jó karban tartott szőlő évente ismétlődő 140 kg. nitrogént, 130 kg. káliumot és 50 kg. foszforsavat igényel — állótrágyázást — hektáronként. Ha a töké csak istállótrágyában részesüljön, teljes terméshozamok elérésére évente legalább is 250 métermázsza szükséges hektáronként, ami négy éven át hektáronként 1000 métermázsza istállótrágyának felel meg. A valóságban azonban ugyanazon terület a szokásos istállótrágyázás mellett csak 400 métermázsza kap; ez okból hiányzik azután a 600 métermázsza istállótrágyában foglalt tápanyag mennyiség.

Wagner tanár a következő trágyakeveréket ajánlja évenként: (100 m²) 3 kg. 17%-os szuperfoszfátot, 170 kg. chlorkáliumot, 2 kg. kén-savas ammoniakot és 25 kg. chilisalétromot.

Barth tanár 50—50 tökére a következő keveréket ajánlja: 25 kg. 16—17%-os szuperfoszfátot, 2 kg. káli-magneziát, 2¹/₄ kg. chilisalétromot.

Más tanárok már kész és összekevert szőlőtrágyát ajánlanak, melyekben 8—9% vízben oldható foszforsav, 12% kén-savas kálium, 2—3% ammoniak nitrogén és egyuttal 2—3% salétrom nitrogén foglaltatik. Ezen arány azonban nem okvetlenül mérvadó, másfajtaú kész szőlőtrágyával, mely 5% vízben oldható foszforsavat, 8% könnyen oldható káliumot, 4% nitrogént; vagy 7% vízben oldható foszforsavat, 10% könnyen oldható káliumot és 2% nitrogént tartalmaz, és igen jó eredményeket értek el.

A nitrogént illetőleg valószínűleg nagyon célszerű azt nemcsak chilisalétrom alakjában, hanem részben lassankint ható, vagyis szerves nitrogén alakjában adni szőlő alá. Annnyival is inkább, mivel újabb kísérletek azt derítették ki, hogy ha a nitrogént szőlő alá lassan ható alakban adjuk, nemcsak a terméshozam lesz sokkal nagyobb, de a must cukortartalma is jelentékenyen szaporodik.

Felolós szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-ügyvéd.

Laptalajdonos és kiadó

BITTERMANN ANDOR.

NYILTÉR.*)

Tisztelt vevőimnek, ismerőseimnek és barátainak boldog újévet kívánok.

Stebler Rezső,
óris és ékszerész.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik gyászunkban részvétet tanusítani szivesek voltak és kedves halottunk emlékeit a temetésén vagy gyászmiséjén való megjelenésükkel megtisztelték, hálás köszönetünket ezen az uton kifejezzük.

Matusék Zsigmond és családja.

* Az e rovatban közlötökért nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDE

HIRDE

Van szerencsénk becses tudomására hozni legjobb minőségű idei

narancs, citrom

kapható a következő ár

7 darab naran

7 darab citrom

1 kiló malagas

Tiszt

Engel és

fiúsz-, csemege- és

ZOMBO

11761. sz.

tkvi 1897.

Árverési

A zombori kir. törvényszék hatóság közhírré teszi, hogy árpapentára végrehajtották Mátýásné végrehajtották a követelés és járuléki iratok zombori kir. törvényszék fekvő, a kernyajai 649. Bonifart Mátýásné tulajdon 674. hr. s 365. ó. i. sz. hat C. I. sorz. a Nitsch J. és haszonélvezeti jog sére megállapított kikialtási áron és hogy a fennebb megjel február hó 23-ik napján a községeljáró megartandó állapított kikialtási áron a

Árverezni szándékozik árának 10%-át vagyis 46 1881. évi LX-ik t. c. 42. számított és az 1881. évi alatt kelt igazságügyminiszterletölt óvadékképes értékpap letenni, avagy az 1881. évi a bánatpénznek a bíróság kiállított szabályszerű elis Kelt Zomborban, 1897. A zombori kir. trvszék

RAAB

HANGSZERKÉSZITŐ

Hegedűk vonóval

Bőgők

Trombiták

Külföldi tamburák

Felülmulhatlan erős hang

3-3 3, 4:30, 6, 8

Zenélő művek leger

Intona, hat kottával

Ariosa, hat kottával

Aristonette, hat kottával

Ariston, hat kottával

Hangszerjavítás

Ugyanitt két te

6282. szám.

kig. 1897.

Pályázati

Ó-Kanizsa községében jött, 300 frt évi fizetés, dalmazott községi gyalogretetik, s felhivatnak pályáz szerien felszerelt kérvény hó 6-ig annál inkább kérvények figyelembe vétel O-Kanizsán, 1897. é.

Trenka István,

közs. jegyző.

Fael

A doroszloi erde

köbméterenként 8 fr

I. oszt. cserhas

I. oszt. tölgyhas

I. oszt. dorong

II. oszt. hasábf

II. oszt. dorong

Bővebbet a tulaj

Kovács

D

HIRDETÉSEK.

HIRDETMÉNY.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint üzletünkben legjobb minőségű idei termésű

narancs, citrom és malagaszőlő

kapható a következő áron:

- 7 darab narancs 10 kr.
- 7 darab citrom 10 kr.
- 1 kiló malagaszőlő 90 kr.

Tisztelettel

Engel és Goldstein,

fűszer-, csemege- és rövidáru kereskedők
ZOMBORBAN.

*-4

11751. sz.

tkvi 1897.

Árverési hirdetemény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bács-Bodrogh megye árva-pénztára végrehajtónak Pinc Teréz férj. Bonifart Mátyásné végrehajtást szenvedő elleni 415 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő s Kernyaján fekvő, a kernyajai 649. sz. tjkvben Pinc Teréz férj. Bonifart Mátyásné tulajdonul bejegyzett A. I. 673-674. hr. s 365. ö. i. sz. házra és 496 □ öles beltelekre a C. I. sorsz. a. Nitsch János javára bekebelezett lakás és haszonélvezeti jog sérelme nélkül 460 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1898. évi február hó 23-ik napján délelőtt 10 órakor Kernyajai községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlan becsárának 10% át vagyis 46 frtot készpénzben, vagy az 1881. évi LX-ik t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszoigáltatni.

Kelt Zomborban, 1897. évi december hó 6-án.

A zombori kir. trvszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter,
kir. törv. bír.

RAAB KÁROLY

HANGSZERKÉSZÍTŐ ZOMBOR (BÁCSKA).

Hegedűk vonóval 1 frttól 20 frtig.
Bögök 20 frttól 50 frtig.
Trombiták 9 frttól 18 frtig.
Különbéle tamburák 2 frttól 40 frtig.
Felülmulhatlan erős hangú harmonikák 1, 2-50, 3-3, 4-50, 6, 8, 10, 60 frtig.

Zenélő művek legerősebb acélhanggal:

Intona, hat kottával 7 frt 50 kr.
Ariosa, hat kottával 15 frt — kr.
Aristonette, hat kottával 12 frt — kr.
Ariston, hat kottával 19 frt — kr.

Hangszerjavítások legolcsóbban.

Ugyanitt két tanonc felvétetik.

6282. szám.

kig. 1897.

Pályázati hirdetemény.

Ó-Kanizsa községben elhalálozás folytán üresedésbe jött, 300 frt évi fizetés, rubázat és felszereléssel javadalmazott községi gyalogrendőri állásra pályázat hirdetik, s felhívják pályázni szándékozókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket 1898. évi január hó 6-ig annál inkább benyújtsák, mert a később érkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Ó-Kanizsán, 1897. évi december hó 22-én.

Trenka István, Popovits György,
közs. jegyző. 3-2 közs. bír.

Faeladás.

A doroszlói erdőben mindennemű szerszámú köbméterenként 8 frttól 12 frtig. azonkívül

- I. oszt. cserhasáb □ méter 3 frt,
- I. oszt. tölgyhasáb □ méter 2 frt 50 kr.
- I. oszt. dorong □ méter 2 frt 25 frt,
- II. oszt. hasábfá kevert □ méter 2 frt,
- II. oszt. dorong kevert □ méter 1 frt 50 kr.

Bővebbet a tulajdonosok

Kovács és Csernicsek
Doroszlón.

4-4

BITTERMANN NÁNDOR és FIA

KÖNYV- ÉS KÖNYVOMDAI INTÉZETE
ZOMBORBAN
A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

Hűségű nyomfanyókából nagy raktár.
Papir- és írószerek a bevásárlási áron.
Könyvkötőmunkák elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.
Községeknek három havi hitel.

A „BÁCSKA” kiadóhivatala.

Telefon szám: 18.

3287. szám

tkvi 1897.

Árverési hirdetemény.

A hódásági kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bács-Bodrogh megye árva-pénztára végrehajtónak Babity István pivnicai lakos végrehajtást szenvedő elleni 430 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a hódásági kir. járásbírósa) területén lévő, Pivnicia község határában fekvő, a pivnicai 868. sz. tjkvben A. I. 2, 6, és 8-10 hr. sz. alatt felvett Babity István nevében álló ingatlanokra az árverést 1327 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1898. évi március hó 3-ik napján délelőtt 9 órakor Pivnicia községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlanok becsárának 10% át vagyis 132 frt 70 krt készpénzben vagy az 1881. LX. t. c. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszoigáltatni.

Kelt Hódásághon, 1897. évi október hó 21-én.

A hódásági kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.

172. szám.

kig. 1897.

Hirdetemény.

A gombos-vajszkai ármentesítő és vízszabályozási társulat a bogojevai batárban építendő őrháznak 1437 frt 93 kr költséggel előirányzott kiépítése vállalati uton való biztosítása céljából felhívják a vállalkozni szándékozókat, hogy 5% bánatpénzzel ellátott, kellőképpen kiállított és lepecsételt ajánlataikat 1898. évi január hó 15-éig alulírott társulati igazgatónál mutassák be.

A társulat fentartja magának a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül — tekintet nélkül a vállalati összegre — a társulat érdekeinek legmegfelelőbbet válassza.

A tervek, költségvetések és az építési feltételek a rendes hivatalos órák alatt Bogojeván a társulati igazgató irodájában megtekinthetők.

Bogojeván, 1897. évi december hó 13-án.

Berez Károly,

társ. igazgató.

3-1

1371. szám.

1897.

Árverési hirdetemény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pestvidéki tekintetes kir. járásbírósa 1897. évi 3681. számú végzése következtében Morocz Ferenc budapesti ügyvéd által képviselt Latinovits Jánosné budapesti lakos javára Kanyó Imre pasceri lakos ellen 564 frt 95 kr és járuléka erejéig foganatosított biztosítási végrehajtás útján lefoglalt és 1652 frtra becsült gabonaneműek, téglák és vízifeoskendőből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbírósa 23264/1897. számú végzése folytán 96 forint tőkekövetelés, ennek 1897. évi március hó 9-ik napjától járó 8% kamatai és eddig összesen 59 frt 82 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig szállítás határában fekvő Latinovits Jánosné-féle szálláson leendő eszközésére 1898. évi január hó 15-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozókat oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Zomborban, 1897. évi december hó 28-án.

Cservenka Lajos,

kir. bír. végrehajtó.

808. szám.

bir. 1897.

Árverési hirdetemény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. törvényszék 12506/p. 1897. sz. végzése által dr. Legrand Ferenc hódásági ügyvéd által képviselt Vuity Lázár pivnicai lakos javára Vuity Lúka és Vuity Pája pivnicai lakosok ellen 7200 frt tőke, ennek 1895. évi január hó 25. napjától 1895. évi július 1-ig számítandó 6% kamatai és eddig összesen 277 frt 23 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 2375 frtra becsült lovak, kocsik, ökör, sertés, buza, csöves kukorica, szalma, kender stb. ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 7729/1897. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Pivnicán alperesek lakásán leendő eszközésére 1898. évi január hó 17-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozókat oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Hódásághon, 1897. évi december hó 27-én.

Váczy János,
kir. bír. végrehajtó.

11,739. sz.

kig. 1897.

Pályázat.

Az újvidéki járásához tartozó Uj-Futak községben a segédjegyzői állás lekötésére folytatott megürltven, arra pályázatot nyitok.

A pályázni szándékozókat minősítéstük igazoló és szabályszerűen felszerelt kérvényeiket az 1898. évi január hó 20. napjáig annál is inkább nyújtsák be hivatalomhoz, mert a megszabott határidőn túl beérkező folyamodványok figyelembe vételni nem fognak.

Ez állással évi 400 frt fizetés van egybekötve; mint anyakönyvvezető helyettes 20 frt évi tiszteletdíjban részesül.

Megjegyzem, hogy a német nyelv ismerete is igazolandó.

Ujvidék, 1897. december hó 19-én.

Mezey Imre,

főszolgabíró helyettes.

3-2

1366. szám.

1897.

Árverési hirdetemény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék 1897. évi 88170. számú végzése következtében dr. Révai Adolf zombori ügyvéd által képviselt Singer és Reichfeld budapesti cég javára Csanádi Imre zombori lakos ellen 134 frt 54 kr és járuléka erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 354 frt 30 krba becsült ló, kocsi, borok és butorneműekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbírósa 23113/1897. számú végzése folytán 4 frt 54 kr hátralékos tőkekövetelés, ennek 1897. évi szeptember hó 6 napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 36 frt 33 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig Zomborban alperes lakásán leendő eszközésére 1898. évi január hó 7-ik napjának délelőtt 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozókat oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Zomborban, 1897. évi december hó 28-án.

Cservenka Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

VÉGELADÁS A GÓLYÁNÁL!

Más üzletág meghonosítása folytán

GYERMEKJÁTÉKOK és BABÁK

olcsó áron eladotnak.

Együtt ajánljuk újonnan berendezett és nagyválasztéku

női-ruhaszövet-raktárunkat, férfi- és női divatárunkat.

Női kalapok az idény előrehaladtával fél áron adatnak el.

Szíves figyelmébe ajánljuk a nagyérdemű közönségnek NAGYVÁLASZTÉKU és DUSAN BERENDEZETT

CIPÓRAKTÁRUNKAT,

mely mértékével és javítóhelyével van egybekötve.

Tisztelettel

HIRSCHENHAUSER és KOVÁCS,

DIVATÁRUHÁZA A „KORZON”

ZOMBORBAN.

4-4

Az előkelő világ arcszépítője a

Királynő arcseréme,

mely hatásánál fogva fölülmúl minden eddig ismert arcszépítő szereket.

Ártalmas alkatrészekről ment, nem tartalmaz zsíros anyagot, a bőr által teljesen felszívatik. Rövid használat után eltávolít az arcról minden börtisztítást, u. m.: szeplőt, májfoltot, pörsest, mitesszert stb., a bőrt fénytelen simává és hófehérre teszi, nappali használata megújítja az arcot a szél és hideg káros hatásától. Igen alkalmas színházak és estélyekre, mivel a hölgyor általa jobban tapad és az arcon állandóan megmarad.

EGY TEGELY 70 KR.

Királynő crême szappan,

melynek alkatrészei a Királynő arcseréme-el szoros összefüggésben vannak, a bőrnek simaságot, üdőséget kölcsönöz. Kiváló jó illatánál fogva legelső toalette szappan. **Egy darab 50 kr.**

„Mivel hasonló névvel teljesen értéktelen és ártalmas utánzatok vannak, minden tegely védjeggyel van lezárva.” Egyedül kapható:

TEMESVÁRY JÓZSEF

Ángyal-gyógyszerárában ZOMBORBAN.

52-52 Postai megrendelések gyorsan eszközöltenek.

Legnagyobb és legolcsóbb cipőbevásárlási forrás!

A n. é. közönségnek tisztelettel tudomására adom, hogy a legnagyobb gyárakkal való 24 évi összeköttetésem és készpénzbeli nagybani bevásárlásaim ama kellemes helyzetbe juttattak, hogy **összes cipőárúimat tetemesen leszállított, olcsó árak mellett adhatom el.**

Ajánlom egész nagy raktáramat, különösen nagy választéku téli férfi-, női- és gyermekcipőket, nemkülönben utolsó divatu **báli cipőket:**

kivágott fehér glace bőrből 1 fnt 90 kr, kivágott fekete bőrből 1 fnt 70 kr, kivágott lakbőrből 2 fnt

Mint 24 év óta, úgy ezentúl is t. vevőimnek csak a legjobb árúkat a legolcsóbb árakban fogom kiszolgáltatni. Kérek minél számosabb látogatást, hogy erről meggyőződést szerezhessenek. Zombor, 1897. évi november hó 28-án.

Tisztelettel

HOLLÄNDER JÓZSEF,

cipőkereskedő, (főutca.)

12-8

Párisban aranyéremmel és díszoklevéllel kitüntetve.

IRÉN CREM. Teljesen ártalmatlan s a legjobb szépítő szer, mely az arc bőrnek bárszony finomságot és üdőséget kölcsönöz, pár nap alatt ellárit mindenféle bőrküritést, u. m.: bőrtakát, májfoltot, szeplőt, pattanást stb., az ajkak természetes üdőségének fentartására különösen ajánlható; azonnal felszívódik s így nappal is használható. **Ára: Kis tegelynek 50 kr. — Nagy tegelynek 1 fnt.**

IRÉN ARCPOR. A legjobb „Arcpor” az arc bőrnek frisséget, szépséget és a legtisztább fehér színt kölcsönzi, azt simán és szárazon tartja. Háromféle színben kapható, u. m.: fehér, crém és rózsaszinben. **Egy doboz ára 50 kr.**

IRÉN SZAPPAN. Illatos növényekből készült legfinomabb pipereszappan. Kitűnően tisztít és élénkíti a bőrt. **Egy darab ára 40 kr.**

IRÉN SZÁJJVIZ. Üdítőleg hat a foghusra s megedzi a fogakat meghűlésekből eredő s más fájdalmak ellen. **Egy üveg ára 35 kr.**

IRÉN FOGPOR. A legjobb és legártalmatlanabb fogtisztító szer, mindennapi használat után a fogak épek maradnak és vakító fehérek lesznek. — **Egy doboz ára 50 kr.**

IRÉN HAJ- és SZAKÁLLNÖVESZTŐ. Legjobb és legbiztosabb szer a haj- és szakállnöves elősegítésére. **Egy adag 2 fnt.**

Kapható a készítőnél:

HEISZLER FERENC gyógyszerésznél ZENTÁN.

ALAPITTATOTT 1820.

Zomborban: Szabó Nándor Péternél.

*—8

Ujévi ajándéknak.

„COGNAC LATOUR”

legfinomabb desztillált

BORKIVONAT.

EGYEDÜLI FŐRAKTÁRA:

METZ JÓZSEFNÉL

ZOMBORBAN.

HÁROM CSILLAGOS 160 KR.

NÉGY CSILLAGOS 2 FORINT.

RÁCZ GYÖRGY

Jolánföldi szőlőtelepén és kertészetében Kulán kapható amerikai szőlő fás- és zöldajtvány a következő Rupestris Monticola alyba ojtott fajokból: Muscat Lunel, Fontenbleaut rouge, Tokaj de Jardius, Burgundi fehér, Leányka, Semilion, Hosszu nyelű, Madelain augevine és Royal, Cabenet France, Merlot, St-Lorent, Oportó, Kadarka és Kövi dinka. Különböféle Chasselas, muskotály és csemege fajok. Egy éves direkt termő amerikai gyökere szőlővessző, Canada és York Madeira. Továbbá első rendű Riparia Portális és Rupestris Monticola fajtisza egy éves gyökere vessző. A kertészetben 100,000 nagyon szép alma vadonc egy éves, ezre 3 fnt; két éves 5 fnt; tízezeren felüli vételnél 50 krral olcsóbb; 40,000 két éves körte vadonc, ezre 6 fnt, továbbá a legjobb és legellent- állóbb élő sövény, Maclura Aurentiaca, melynek levelei se- lyembogár etetésre épen úgy használhatók, mint az eperfa levelei, egyéves dugyökerű csemeték ezre 6 fnt, válogatott 8 fnt; két éves 12 fnt; három éves 16 fnt. Végre válogatott fajokból 12 féle két éves alma, körte, kajszin és kitűnő őszi barackfák. Az árak kivánatra közölve lesznek. A vevőket a fajtisza szőlőtelep és a kertészet megzemlélésére tisztelettel meghívja az

6-2

INTÉZŐSÉG.

Bács-Bodrogh vármegye alispánjától.

52284. sz.

alisp. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye alispánja részéről az 1601. kgy. 1892. szám alatt alkotott szabályrendelet 1. §-a alapján az előléptetés folytán üresedésbe jött s Apatin székhelyvel bíró II-od oszt. utmesteri állásnak a vármegye főispánja általi kinevezéssel leendő betöltésére ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen II-od oszt. utmesteri állás javadalmazása áll:

1. 400 fnt évi fizetés.
2. A törvényhatósági köztak minden kilométerje után kiépített utaknál 3 fnt 30 kr, kiépítetlen köztaknál 1 fnt 65 kr.
3. 12 fnt irodai átalány.

Felhívotnak mindazok, kik ezen nyugdíjogosultsággal is összekötött állásra pályázni óhajtanak, hogy életkorukat, erkölcsi magaviseletüket, a társadalmi műveltség megfelelő fokát, a szükséges elemi ismereteket, szóval a szabályrendeletben előirt kívánalmakat igazoló hiteles okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket **1898. évi február hó 1-ig** bezárólag hozzám annál bizonyosabban nyujtsák be, mert a később beérkező folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

Megjegyeztetik, hogy pályázók tartoznak a szabály- szerű képességi vizgát egy év lefolyása alatt letenni és addig kinevezetésük csak ideiglenes lesz.

Amennyiben az 1873. II. t. c. által kedvezménye- zett altszjt folyamodik ezen állásra, úgy az e tekintetbeni igény kellően okmányolandó.

Zombor, 1897. évi december hó 23-án.

Karácson,
alispán.

3-1

Községi jegyzők figyelmébe.

Intelligens, 30 éves, keresztény, nőtlen ember, ki eddig a kereskedői pályán működött, beszél magyarul és németül, és ki 6 polgári osztályt a legjobb sikerrel végzett, jegyző szeretne lenni. Óhajtana Bács megyében, lehetőleg magyar vi- déken községi jegyző mellett mint irnok vagy segéd alkalmaztatni (szerény feltételek mellett is), ki őt a jegyzői vizgára készültében szives utba- igazítással segitene. Feddhetlen magaviselet, szor- galom, hűség és pontosság biztosittatik.

Cím: Erneyi József,

CEGLÉD.

3-2

Háziasszonyok figyelmébe.

Németországából érkezett új rendszerű **ágytolltisztító gőzgépemmel** mindennemű ágytollat tisztítok. Ezen, egészségi szempontból mellőzhetetlen tisztítási eljárás által régi és dohos ágytoll olyanná lesz, hogy az ujat is felülmulja, miért is egy háziasszony se mul- laszsa el összes ágytollát **GLIED TEST- VÉREKNEL** Árpád-utca 69. sz. alatt meg- tisztíttatni.

3-3